

MART-NİSAN 2023 İlk Sayı

Çağdaş, şiir ağırlıklı edebiyat dergisi

DİL NEHRİ

*DİL NEHRİ'NDE
YIKANALIM...*

ŞAİRLER: BAKİ AYHAN T, BÜLENT GÜLDAL, VOLKAN HACIOĞLU;

MÜCAHİT AYGÖREN, ZELİHA AYPEK, HASAN ULAŞ;

BURAK ADIYAMAN, KAN BURAK ATAY, BURAK BAYÜLGEN

ÖYKÜSÜYLE: BENGÜL ALKAN, SALİM NİZAM

DENEMESİYLE: ÖZLEM ÇALLI, H. İHSAN SÖNMEZ

ÇEVİRİ ŞİİRLE: CHARLES SIMIC-VOLKAN HACIOĞLU

FOTOĞRAFIYLA: ALİ HİKMET VARLIK, ŞAİR HÜSEYİN PEKER,

MÜCAHİT AYGÖREN, ÖZLEM ÇALLI ÇİZİMİYLE: SEDANUR DEMİRAL

İÇİNDEKİLER

<i>H .İhsan Sönmez, Ateşi Bulduktan</i>	
<i>Sonra.....</i>	<i>3</i>
<i>Volkan Hacıoğlu, Şahmeran Aşk</i>	
<i>Büyüsü.....</i>	<i>5</i>
<i>Özlem Çallı'dan İnci Saatleri.....</i>	<i>7</i>
<i>Bülent Güldal, Kış Bakışlı Kumsal.....</i>	<i>8</i>
<i>Bengül Alkan, Şehrin Kalbi.....</i>	<i>9</i>
<i>Baki Ayhan T, Zorba Kuşu ile Çatışan Saf</i>	
<i>Bülbül.....</i>	<i>12</i>
<i>Mücahit Aygören, Uğurlu Baykuş.....</i>	<i>15</i>
<i>Zeliha Aypek, Kendi Evimde Değilim...17</i>	
<i>Charles Simic/Volkan Hacıoğlu.....</i>	<i>18</i>
<i>Hasan Ulaş, Uyanıncaya Kadar Öperler</i>	
<i>Güzeli.....</i>	<i>20</i>
<i>Salim Nizam, Deli Deliden Hoşlanır....</i>	<i>23</i>
<i>Kaan Burak Atay, Eksik.....</i>	<i>27</i>
<i>Burak Adıyaman; Yazlardan Nefret Eder,</i>	
<i>Kışları Seninle Geçirmeyi Tercih Ederim...29</i>	
<i>Burak Bayülgen, Epifani.....</i>	<i>30</i>

FOTOĞRAF VE RESİMLER

<i>Yalçın Gökçebağ.....</i>	<i>8</i>
<i>Mücahit Aygören.....</i>	<i>11</i>
<i>Ali Hikmet Varlık.....</i>	<i>13,14,19</i>
<i>Özlem Çallı.....</i>	<i>16</i>
<i>Hüseyin Peker.....</i>	<i>16</i>
<i>Sedanur Demiral.....</i>	<i>21</i>

EDİTÖRÜ VE TASARIMCISI:

MÜCAHİT AYGÖREN

MART-NİSAN 2023

SAYI 1

İletişim ve eser gönderim adresi:

mucahit.aygoren@gmail.com

Her hakkı saklıdır. Yayımlanan yazıların sorumluluğu yazarına aittir. Kaynak gösterilerek dergiden alıntı yapılabilir.

Yayınevi, Kitabevi, Kitap-Kafe, Kafe, Kirtasiye, Dergi, Kitap, Sahaf, Restoran, Eğitim Kurumları vb. başta olmak üzere çok uygun fiyatlara etkili reklam yapılır. Dergimiz özellikle şehirlere ve her yerdeki kültür-sanat çevresine ulaştırılmaktadır.

Kapak Resmi:

Paul Klee- Kırmızı Balon

Kaynak Gösterilmeyen Resim ve Fotoğraflar:

Pinterest

ATEŞİ BULDUKTAN SONRA...

*kim kurduğu hayale dokunabilmek için
gecenin çilesini bitiremez hiçbir zaman?*

Beni bu denemeyi yazmaya iten neden, sayısı çok fazla olmayan bazı öğretmenlerin; öğrencilerinin hayal kurmayı bilmemesi, okuma hevesi olmamasını tespit ederek “Öğrencilerimize bu konuda siz de bir şeyler anlatıverseniz” isteğidir. Bu dilekten hareketle davet edildiğim okullarda, öğrenci gruplarıyla konuştuğumda, bilinçli hayal kurabilen ve hayalini gerçekleştirme eğilimi olan öğrenci sayısı iki ya da üçü geçmiyordu. Buna benzer bir duruma gezi amacıyla gittiğim farkındalık yaratma etkinliklerinde de rastlamış; liseli öğrencilerin kopya işler icat ettiğine, özgün tasarım yapan öğrenci sayısının yok denecek sayıda olduğuna tanıklık etmişim. Öğrencilerin kendilerini başkasının hayali üzerinden anlatması çok fazlaydı; yaratıcı yetenekleriyle kendi hayali üzerinden anlatması çok zayıftı. Elbette bu durum; kültür, aile eğitimi, eğitim-öğretim, sistem, eksiklik, konudan bihaber olmayla ilintiliydi. Yazınsal yaratıları da bundan ayrı tutmayacağım. Kişinin ve toplumun derininde gizli bu sorunu belki yararı olur diye kazmaya çalışacağım. Çıkarabilirsem ne mutlu!

Hayal kurabilmeyi önemsiz görenler olabilir. Oysa çok hayati bir konu ve bunun eksikliğini hem kişisel hem de toplumsal bir sorun olarak görüyorum. Eğer bir sorun varsa bu sorunun kaynakları nelerdir diyerek biraz daha derine dalıyorum.

Psikanalist Jung, insan psikolojisini incelerken, insanda birbirinden ayrı üç ruh tabakasının varlığını işaret eder. Bilinç, bilinçaltı ve kolektif bilinçaltı! İnsanın bilinçaltındaki birbirine benzer ruhsal sembollerden, masallardan, efsanelerden, büyülerden söz eder Jung. Yani bir anlatının, ruhların derinliklerinde ortak varlığı bulunduğunu anlatır. Yani yeryüzündeki bütün insanların merhamet, sevinç, keder vb. duygularında benzerlik ya da aynılık vardır. Uygarlık sürecinin, insanın hayvani yanlarını yavaş yavaş dizginlemekten ibaret olduğunu ileri süren Jung şöyle bir önermede bulunur. Bireyi öteki varlıklardan ayıran bilinç “Ben”dir. “Ben” tarafından anlaşılamamış bir bilinçaltı vardır.

İşte! Kolektif özellikler taşıyan anlaşılmamış bu bilinçaltının metafizik ikliminde, kişinin özgün yeteneğinin, sanatsal yaratisının gerçekleştiğini düşünenlerdenim. Eğer bir çocuk hayal kuramıyorsa her şeyden önce çocuğun metafizik iklimini anlamak gerekir. Sorunun bu kadar derinlerde olduğunu anlamak için de en az sorunun kaynağı kadar derin olmaya gereksinim vardır.

Hayal, bir düşüncenin beyne ekilmesidir. Herhangi bir alanda ayırksı herhangi bir düşünce olabilir. Şimdi burada duralım! Genel olarak durumu açıklamak için bir saksı ve içindeki meşe fidanını metafor olarak kullanırım. Şimdi düşünceyi meşe palamudu, saksı ve toprağını beyin olarak düşünelim. Meşe palamudunu dikeceğimiz toprağın verimli, palamudun da sağlam olması gerekir. Aksi takdirde onun filizlenerek fidan olması olanaksızdır. Yani düşüncenin sağlam, beynin elverişli olması gerekir. Beynin bir düşüncenin ekimine uygun olması için özgüven, bilinç, bilgi, sabır gibi özellikleri taşıması gerekir. Bu gerçekleştikten sonra gerisi toprağın işidir. Ne olursa o toprağın içinde olacaktır. İşte bir düşünceyi bu metafora olduğu gibi beyne ektiğimizde yukarıda anlattığım metafizik iklimde, o düşünce hayal olacaktır. Hayalin gerçekleşmesi görünen alandır. Ne zaman fidan ağaç olur ondan da kocaman orman olursa hayal gerçekleşmiş olur.

Bir çocuğun kolektif bilinçaltının düşünce ekimine uygun olması için, özgüveninin güçlü olması, bilinçli olması, bilgili olması gerekir, sabırlı olması içinse doğanın kurallarını öğrenmesi. Bu bambaşka bir eğitimin konusudur. Ailedeki sevgiden, şiddetten, doğayı tanımaya kadar başka bir denemenin konusudur. Ne yazık ki çocuklarımızda düşünce ekecek verimli bir metafizik iklim görmüyorum. Gördüklerimin de sayısı gerçekten çok az. Bu durum bizi hayal kuramayan insanlar ülkesi yapmaya yetiyor. Elbette sanat ve edebiyatımızı içerikten ayrı tutamayız.

Güçlü hayaller kurabilen ve bunu gerçekleştiren kişi ve toplumların uygarlığın ilerlemesinde başrolü oynadığını biliyoruz. Bilgisayarı tasarlayan kişinin, Mars'a giden bir uzay aracını yapanın, Yüzüklerin Efendisi'ni yazanın, Avatar'ı çeken yönetmenin, Panter'i yazan bir şairin (Rilke) hayallerinin büyüklüğünü düşünebiliyor musunuz? Çocuk deyip geçmemeli hayal deyip bir kenara atmamalıyız. Hayali olmayanın gerçeği olmaz. Herkese sınırsız hayaller dilerim.

H. İhsan Sönmez

ŞAHMERAN AŞK BÜYÜSÜ (*)

Gözlerinin robot resmini çiziyorum.

Bu benim suçum değil, senin kabahatin!

At arabasıyla götürüyorlar bir gülü

Kırık dökük sokaklar arasından...

Camekânlarda oyuncak vaftiz bebekleri

Ve güpegündüz sevişen iki şahmeran.

Bilumum mefruşatla döşenmiş aşk

Biraz Doğulu hüzün, biraz Batılı melankoli.

Denize düşen bir uçurtma sesi
Alır getirir zamansızlığın en uzak rengini
Tadema'nın antikite tablolarından
Sanki bir detay ellerindeki lir.

Ortaokul son sınıftaydım on üçümde
Cemal Süreya'nın öldüğü sene
Milâttan sonra baş aşağı bir güneş
Girip yerleşti camlardan karatahtaya.

At arabasıyla ağır aksak götürülen bir gülün
Robot resmini çiziyorum gözlerine
Defterimde karakalem sessizlik eskizleri
Ve karanlıkta ağlayan iki şahmeran.

Volkan HACIOĞLU

9 OCAK 2023

(*) Cemal Süreya'nın 33.

ölüm yıldönümüne ithafen...

Özlem Çallı'dan İnci Saatleri

NİLÜFER

Her çiçek, “yerini sevdi” diye güzel olmaz. Kimisi de bulanıklıktan hayat bulur. Bataklığı boyar pembelere. Bakışı farklıdır, nilüferin örneğin. “Zorluktan doğmaktır” sloganı. Birileri suları kirletir, o doğar. Birileri bakmaz gerektiği gibi, o yeşillenir. Birileri, birileri diye hayatını zehir etmez. Açtığı yerde altın kumlar yoktur, o yine de mücevherdir. “Ömrün eksik kalanı nedir?” diye sorsalar ona, “Tamah etmemek” der belki de. “Diğerlerinde olan bende olmasa da olur, ömrüm neyse ben ona bakarım. Eksikimden doğarım.” der.

GÖZLERİNLE DİNLE, KULAKLARINLA GÖR

Dolabında asılı yirmi beş gömleğin sadece üçünü giydiğini ama arka sokaktaki komşunun kalan gömleklere muhtaç olduğunu duyabildin mi hiç?

O muhtacım demeden, ihtiyacı olduğunu söylemeden, sen o komşunun üstündeki yırtık kıyafetlerin sesini, artık yok olmak istediklerini bir kez olsun duyabildin mi?

Gözlerinle dinlemeyi dene bir kez de, kulaklarınla gör.

Peki, her sabah işe giderken, arabanın ön kaportasında oturan ve gözlerinin içine bakan kedinin aslında senden beklediği bir şeyi olduğunu duyabildin mi hiç?

Gözleriyle konuştuğunu, sana : “açım, susuzum” diye yalvardığını hiç fark ettin mi?

Korkar arabanın sesinden kediler. Sen kontağı çevirip arabayı çalıştırsan dahi inatla kaçıp gitmemesinin nedenini hiç düşündün mü?

Savaşlar oluyor dünyada... Hâlen!

Savaştan birkaç gün önce, bir gelin fotoğrafçıya poz veriyor, mutlu, nasıl mutlu olduğunu dinledin mi peki?

Gözlerinin içinin güldüğünü, salına salına gelinliğiyle göz kamaştırdığını.

Ta ki, patlama sesini duyuncaya kadar. Hayatın bu kadar kısa, sadece bir pamuk ipliğine bağlı olabilecek kadar zayıf olduğuna hiç tanıklık ettin mi?

Kulaklarınla da gördün mü?

Tolstoy’un bu satırlarını okuduğunda peki ne duydun, ne gördün?

“Güneş bugün de doğdu. Ama biz farkına varmadık. Belki güneşten sonra uyandık, güneşten bile geri kaldık. Gökyüzünün alabildiğine sınırsızlığına aldırmandan başımız eğik yaşadık. Yani başımızda açan çiçeğe hayret bile etmedik. Yaz ayları bize sadece tatili hatırlattı. Kuru topraktan milyonlarca çeşit bitki yaratıldı. Bizse bu yaratılış karşısında hiçbir şey hissetmedik. Gözlerimiz, duygularımız, aklımız kapalı; uykudaydık.”

Belki de gördüklerimiz, duyduklarımızı da zorlamak lazım. Fark etmek için, ileriye gitmek ve hiç unutmamak için;

Henüz bebekken ‘Dünya benim!’ dercesine avuçlarının sımsıkı kapalı olduğunu, ölümler de aynı avuçların ‘her şeyi bırakıp gidiyorum işte!’ dercesine apaçık kaldığını fark etmek için.

ÖZEN

Her insana yakışır özen... Özellikle de kadınlara.

Ne marka ne de pahalı giyinmektir. Özenin tanımını ben kendime göre yapabilirim, karşıdakinin özenini sadece görebilirim.

Özen, her şeyden önce kendine saygısı insanın. Kültüründen ufacık bir işareti; sevdiği renkleri birbirine uydurması; ruhunu karşıdakine yansıtması.

Yaşı yok; şehri yok; ırkı yok.

Ben özende sadece saygı görüyorum. Aynadaki surete ve sureti gören diğer gözlerle.

Resim: Yalçın Gökçebağ

KIŞ BAKIŞLI KUMSAL

Kar damlıyor akşamın eteğinden
yollardan izimi siliyor dağ

Bir uçurumun eşiğinde
gözlerine dalıp
sıcaklığında mola vermeli

Derinlerden geliyor gökavlunun şiiri
ışktan yelpazelerle iniyor sokaklara,
ay, yuvasına yol alan beyaz bir gelin
ömrümce arayıp da bulamadığım gibi

Dilin ve gözlerin sustuğu saatlerde
usulca bir göçe hazırlanmıştım,
karlı dağlar yürüyordu önümde
vefasız bir yâr ve çöl bakışlı kumsal

Gönüllü geçiyordum ki ateşin kapısından
gülüşü düştü göğsüme kır zambağının,
karanlık bir ormandan savruldu masanıza
yeniden başlasın yaşamak oyunu yeniden aşkla

Küpe çiçeği topladım kış bahçesinden
saçlarını savur da gel akşamın kapısına
ardımda kalanı sorma, bana bir gülüşün yeter
çıkart mantonu, koy yalnızlığın eski divanına

ŞEHRİN KALBİ

Gece boyu, kapaklarında kazı çalışması yapan işçilerin azmine eşlik eden gözlerim, uyanık kalmayı tercih etti. Gün ışıır ısmaz yollara düştüm ben de. Arka sokaklarda saklı olduğunu düşündüğüm şehrin kalbini aramaya. Tüm dükkânlar kapalı, şehrin üzerine uykunun ağırlığı serilmiş. Tek tük insanlar var, bakışları hep kaldırım taşlarında. Neden dimdik karşıya bakarak yürümez ki bu insanlar? Çalışmanın ağırlığı mı binmiştir, ilk ışıklarla omuzlarına? İleriki yolda, erkenden açılan bir çay bahçesi olacaktı. Dünden beri bir lokma koymadım ağzıma. Midemin sesi, usta bir orkestranın nefesinden dökülen ezici bir ezgiye dönüşmeye başladı. Evden çıkarken hiç dikkat etmemiş olmama rağmen üzerime giydiğim siyah elbise tüm gün dolaşmaya uygun. Ya parlak, abiye elbisemi tercih etseydim? O zaman ne yapardım?

Mis gibi simit ve çay kokusu geliyor burnuma. Takip ediyorum o kokuyu. Girişe yakın boş masalardan birine geçip oturuyorum. Yeni yetme bir oğlan hemen yanıma geliyor. Çay ve simit söylüyorum. Yüzümde tatlı bir tebessüm, sağıma soluma bakarken sırtıkan arsızlığıyla geçkin yaşlarda bir adamın gözlerini, upuzun elbisemin kapattığı bacaklarıma diktiğini görüyorum.

Kendimi tutamayıp:

“Ne var? Nereye bakıyorsun öyle?”

“Hiç... Hiçbir yere...”

“Geldiğimden beri gözlerin bacaklarımda. Upuzun elbise giymişim, ne görmeye çalışıyorsun ya da ne gördün de bu aleni arsızlığın?”

Cevap veremiyor pişkin pişkin sırtarak etrafına bakınıyor sadece. Yeni yetme oğlan, araya girip adamı, kahvehanenin dışına çıkarıyor. Dışarıda uzun uzun bir şeyler konuşuyor, çocuk. Adamın pek de anlar gibi bir hali yok. Alık alık bakıyor yalnızca. Az sonra geriye dönen çocuk:

“Abla çok özür diliyorum sizden. Lütfen kusura bakmayın. Bu adam işsiz güçsüz, her gün gelir insanları huzursuz eder. Hele de kadın geldi mi sorma! Ben size bir Türk kahvesi yapayım. İkramımız olsun.”

Kahveden bir yudum alıyorum. Kokusu, tadı bir başka geliyor bana. Kendime getiriyor beni, insanlara karşı şefkatli bir anlayış yüklüyor kalbime.

“Ellerine sağlık. Çok iyi geldi kahve. Sen kaç yaşındasın?”

“On altı abla.”

“Okuyor musun peki? Buranın sahibi nerede?”

“Okuyorum abla, liseye gidiyorum. Sahibi amcam olur. Evindedir uyuyordur şimdi. Hayırdır abla, neden sordun?”

“Hiç canım, öylesine.”

Hesabı ödeyip sahile inen yokuşa doğru yürüyorum. Hafif dokunuşları omuzlarımı gıdıklıyor rüzgârın. Yavaş yavaş insanlar sokaklara dökülmeye başlıyor artık. İşe gidenler, gezmeye gidenler, benim gibi nereye gittiğini bilmeden gidenler... Sahil boyu yürüyüşe çıkan kadın ve adamları izlemeye başlıyorum. Fazla kilolar, şeker, tansiyon, genç kalmak ya da sadece spor yapmış olmak için spor yapmak... Hayatımın hiçbir evresinde spor yapmadım. Yapamadım daha doğrusu, devam ettiremedim. O yüzden şehrin kalbinin parçalarından biri belki de bu spor yapan bir şeyleri devam ettirebilme azmini gösteren insanlardır.

Gürültülü bir genç kız topluluğunun yanından geçerken kendimi fazlaca olgun ve bilgin hissediyorum. Hızla akan bir nehir gibi geçip gidiyorlar yanımdan. Sahilin kalabalığı beni ara sokakların dehlizine çekiyor. Karşıdan ince, orta boylarda, sivri yüzlü bir genç geliyor. Geçip gidişinin ardından başka bir genç daha görüyorum. Az önceki gence benzeyen bir genç, bu da. İlerledikçe yol boyu birbirinin tıpa tıp aynısı olan gençlere rastlıyorum. Başka bir sokağa saptığımda şişman, kel ve sevimsiz mizaçlı adamlar çıkıyor karşıma. Bu insanlar nasıl oluyor da bu kadar çok birbirine benzemeyi başarabiliyor, hayret ediyorum. Gözleri benziyor, yüzleri, ağızlarını hareket ettirışleri, ellerinin uyumsuzluğu, kelimeleri kullanış tarzları benziyor. İlk bakışta anlaşılmasa da bazen, eninde sonunda bir yerlerden tanış çıkıyor benzerlikleri.

Benzer erkekler mahallesinden kaçıp uzaklaşıyorum. Uzun uzun iplere, çamaşırların asıldığı bir cadde var karşımda. Korkusuzca dalıyorum uzak, yakın, tekinsiz demeden. Sabun kokusu içime işliyor. Bembeyaz çamaşırlara dokunmadan edemiyorum ellerim. Aralarında köşe kapmaca oynuyorum bir çocuk gibi kendimle. Üçüncü katın balkonundan bir kadın bakıyor. Tam bir şeyler söylemek üzere açarken ağzını, uzaklaşıyorum en hızlı koşuşumla. Soluğumu ayaklarımdan veriyorum kesilmesin diye. Güneş iyice tepeye çıkmışken başımda hafif bir dönme hissediyorum. Gözüm kararıp kararıp beyazlaşıyor. Tutunacak bir yer lazım bana. Oturup dinlenilecek, ömürler boyu dönüşlerimi geçirecek. Sol yanımdaki kafeye giriyorum, görmeden sadece hissederek oturuyorum, en ferah yere. Soğuk bir limonata söylüyorum. Bir dikişte bitirip ikincisini söylüyorum. Biraz olsun kendime gelmemi sağlıyor. Yanına biraz da kurabiye getirmesini söylerkenki açlığımı şaşıırıyorum. Üç gün yemek yemeyi unuttuğum zamanları bilirim. Şehrin kalbini aramak iştahımı kabarttı anlaşılan. Etrafıma göz gezdirirken duvarların boydan boya saatlerle bezeli olduğunu görüyorum. Bu kadar saati neden toplamışlar hayret ediyorum. Tik taklarından insanın başı ağrır, duramaz, kalkar gider. Ama aksine, öyle bir kalabalık ki içerisi. Masaların üzeri, yerler, tezgâhlar her yanımda saat dolu. Zamanın akıp gidişini her an zihnimizde canlı tutmak ister gibi durmadan hatırlatıyor kendisini saatler.

Masamdaki saatin sıcaktan eriyip yere akışını seyrettikten sonra kalkıyorum bu zamanlı kafeden. Çıkmadan önce saatin kaç olduğunu soruyorum garsona.

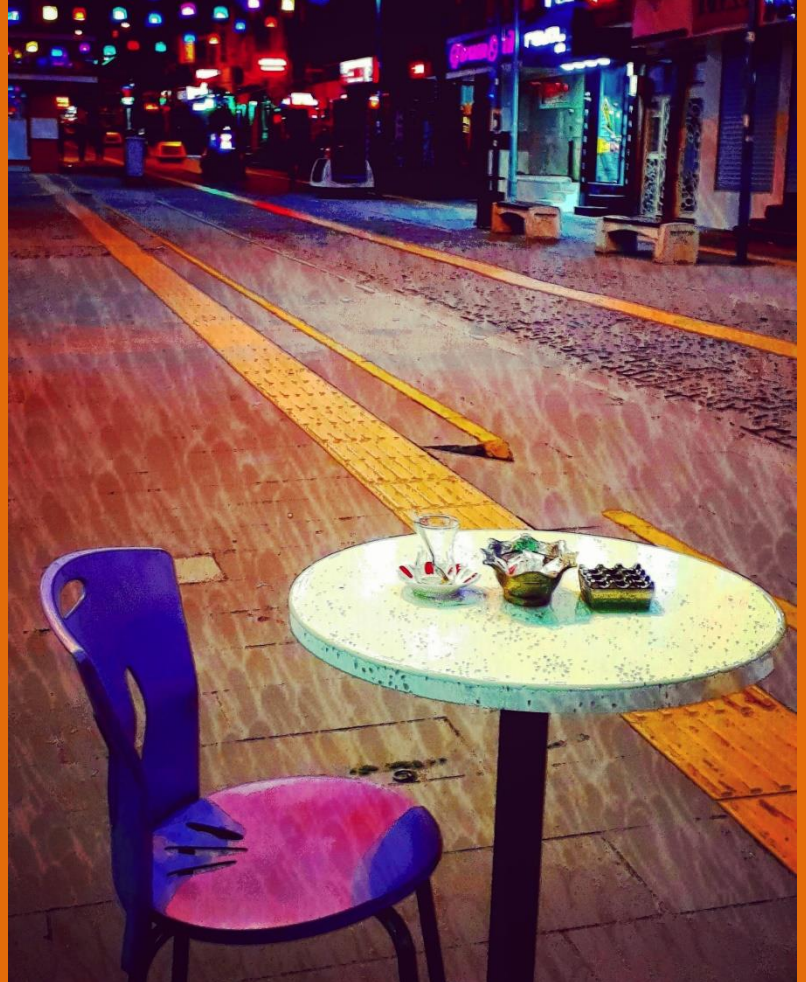
“Siz kaç olmasını isterseniz, o.” diyor.

ÖYKÜ: BENGÜL ALKAN

FOTOĞRAF & İLLÜSTRASYON:

MÜCAHİT AYGÖREN

/Balıkesir

Modern Fabllar'dan...

ZORBAKUŞU İLE ÇATIŞAN SAF BÜLBÜL

kış bitimiydi çalı çırpı çıplak
dönüşsüz göçler girmiş araya
arılıyla arsız rüzgârlıyla rüzgârsız
bin yıl geçmiş aradan
yollar aşmış dağlardan
amansız yarışta

kar ve yağmur vedalaşırken
tanıklık etti uykucu tırtıl
gözlerini ovalayarak
zorba ile saf bülbülün atışmasına

kızılca kıyamet bir çay saati
sesler sözler hırıltılar havalarda uçuştı
duyan herkesin kulağı burkuldu
ne kadar hassas olsalar da
anlamak zordu o derin uğultuyu

zorba kuşu
dudaklarında arsız bir kahkaha
kalbinde parçalı bir intikam
göğü parçaladı kanat vuruşlarıyla
dünya onun içindi sanki
öyle bakıyordu aşağıya

bir süre yandan seyreden aşkserçesi
daha fazla sabredemedi
arzuyla saldırdı göğe çıkıp zorbaya
rüzgârı tekrar duyabilmek için
sığındığı saçaktan fırlayıp
ezberlediği en sert şarkıyla

uzun sürmedi bülbülün de itaati
yeter artık dedi bu kalp yumuşaklığı
küfürle daldı araya çeşitli dilden
birkaç ateş savurdu
sözleşmiş gibi zorbanın kanatlarına
büyürken anlaşılmaya başladı uğultu
yasak ve güzel buluşmalar gibi
göründü dünya

Baki Ayhan T.

Fotoğraf: Ali Hikmet Varlık / Balıkesir

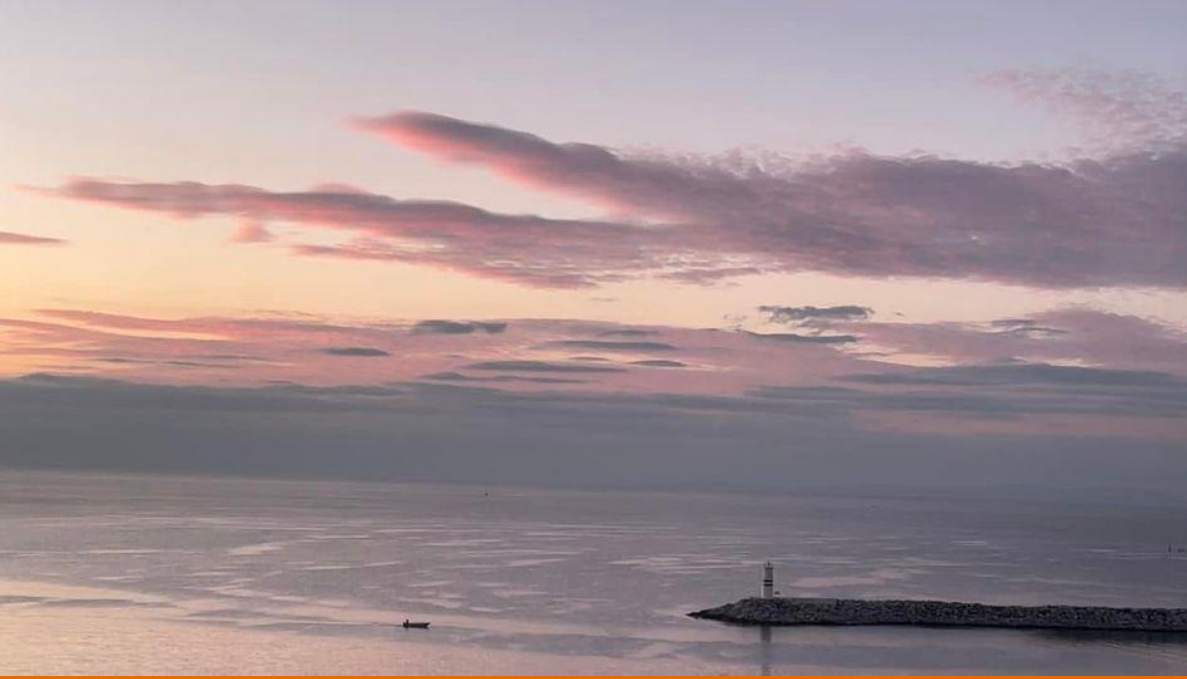
Fotoğraf: Ali Hikmet Varlık / İstanbul

Uğurlu Baykuş

Değnekli bir baykuş
Kendini uğursuz sayanlara karşı
Mücadelesini sürdürmekte hâlâ
Hâlbuki kendisi gece görünmekte
Herkesin gündüz bile göremediğini
O gece kocaman gözleriyle
Ve başını her yana
Tam bir şekilde çevirmekle
Görür; sakın, dikkatli, ağırbaşlı
Mavi rengi gören tek kuş olması
İşte böyle olanaklı

Baykuş uğurludur dostlarım
Keskin, acı, uzun çığlıklarla öter
Ölüm değil hayat var der bize
Her yana dikkatle bakıp okumakta
Ve gecenin karanlığında
Gecenin karanlığına
Sözler söylemekte
Kocaman yürekli
Sesiyle, çığlıklarıyla
Pençeleriyle, kanatlarıyla
Ya da sadece duruşuyla...

Mücahit Aygören

Fotoğraf:
Özlem Çallı/
Kuşadası

Fotoğraf:
Hüseyin
Peker/
Kütahya

KENDİ EVİMDE DEĞİLİM/

ZELİHA AYPEK

ışıldarım yanmam
sesler duyarım el değmemiş
kendi çığlığına yuvarlanan
sesler
yürür varsılık içinde
yalnızlıkta geciken birçok harf
kırkayak bakışlı
kendi evimde değilim

düşüş bir kahramanlığın
toplumsal gücüne
uslu bir hayal dahi bağışlayamam
kendi evimde değilim

renklerinden yorulan kelebekler
çiçeklerinin sırrı üzerinde uyurlar
somurtkan bir mezarlığın
tanrısal görevlileri
kitabın karanlık bilincinde yassılaştan

en son biçimini gömmekten başka
bir şey bilmeyen
iştahlı kelebekler
kendi evimde değilim

çok taş attım kuşlara
tazeliliğini yitirmemiş
yaldızlı merakı olacağım diye
beni kendime bulduracak oyunlarımın
ah ne ustasıdır onlar
uzakların bilinmezliğinin
kendi evimde değilim

ayaklarımın ucunda yükselirim
göğü kucaklar
yabani şımarık kollarım
-hiçbir göz

göğün bakireliğini bozamaz-
çürümüş ot kokusunu
tenleşmiş hayalleri cebine koyan
kırık bir aynanın çağrısıdır ellerin
kendi evimde değilim

KORKU

İnsandan insana geçer korku
Habersizce,
Nasıl yayılırsa bir ürperti
Bir yapraktan diğerine.

Birdenbire tepeden tırnağa titremeye başlar
Koskoca bir ağaç,
Hava ölüm kadar durgun olduğu hâlde.

Charles Simic

Türkçesi: 2023, Volkan Hacıoğlu

FEAR

Fear passes from man to man
Unknowing,
As one leaf passes its shudder
To another.

All at once the whole tree its trembling,
And there is no sign of the wind.

Çağdaş dünya şiirinin önemli ismi Charles Simic 9 Ocak 2023 tarihinde hayata veda etti. Türkçede bir tek Nazmi Ağıl çevirisi ile 2021 yılında yayımlanan *Yaklaş ve Dinle* adlı kitabı var. Kimi kaynaklarda “Çağdaş Amerikan şairi” olarak geçiyor. Oysa Sırp asıllı bir Yugoslav göçmeni. Ben de Prekazi gibi, soranlara hâlen Yugoslav olduğumu söylüyorum. Yugoslavya diye bir ülke hiç yokmuş imajının nasıl yaratıldığı da ayrı bir konu. 9 Ocak 2023’de Charles Simic’i sonsuzluğa uğurladık. Keşke daha fazla kitabı Türkçeye kazandırılmış olsaydı. Simic’ten birkaç şiiri bu vesile ile Türkçeye çevirdim.

Charles Simic

HIDE AND SEEK

Haven't found anyone
From the old gang.
They must be still in hiding,
Holding their breaths
And trying not to laugh.

Our street is down on its luck
With windows broken
Where on summer nights
One heard couples arguing,
Or saw them dancing to the radio.

The redhead we were
All in love with,
Who sat on the fire escape,
Smoking late into the night,
Must be in hiding too.

The skinny boy
On crutches
Who always carried a book,
May not have
Gotten very far.

Darkness comes early
This time of year
Making it hard
To recognize familiar faces
In those of strangers.

Ali Hikmet Varlık/ İstanbul

SAKLAMBAÇ

Kimseyi bulamadım
O eski sokak çetesinden.
Hâlâ saklanıyor olmalılar
Nefeslerini tutup
Gülmemeye gayret ederek.

Sokağımızın bahtı karadır,
Kırk camlarından pencerelerin
Yaz gecelerinin nemli sıcaklığında
Tartıştıkları duyulur evli çiftlerin
Yahut dans ettikleri görülür radyonun başında.

Yangın merdiveninde oturan
Ve gece geç vakte kadar sigara içen
Kızıl saçlı bir kıza
Sınısıklam âşıktık hepimiz
O da saklanıyor olmalı bir yerde nasılsa.

Koltuk değnekleriyle yürüyen
Ve yanında her zaman
Kitap taşıyan o sıska çocuk
İstese de çok fazla
Uzaklaşmış olamaz buralardan.

Erken kararır hava
Bilhassa bu mevsiminde senenin
Yabancı kalabalıklar arasında
Tanıdık yüzleri seçmek
Giderek daha bir zorlaşır.

UYANINCAYA KADAR ÖPERLER GÜZELİ

I

Kabın şeklini almak
suizan değil midir?
ins'anlık bir yontu
gafletten bir oyuntu
âlemde

II

Hilafla çatlayan n'arın
bir havai çiçek uğruna oğul kaybeden arının
uykuya dalınca yatağı değiştirilen
rüyası bozulan ırmağın
bir yudum suyla ateşe koşan karıncanın
üzüncüyüz biz
ruhu paralanmış bir avuç vahşinin elinde, oyuncak dünya
kaygısız, aptallıklar çağının kinle tuşlanan aynalarıyız
kol kola girip sırlı canlardan lâbirentler kuracağız
kendi aksini hiç görmemiş cür -etkâr canavarlara
kanlı dişlerini göstermek için!
korkudan kıracaklar bizi
yerimizi san atıyla Guernica'lı bir şövale alacak bazen
bazen ince bıyıklarıyla bozkırda bir tezene
Ferhangi bir şekilde var sayılmış İsmail
Amasyalı çavuş...

III

Bilmezler

kaç hazandır

bir müjdeye matuf

mucizeye meftun bekliyor

yontunun göğsündeki bu boş oyuntu

ama inanıyorum!

yakın bir baharda

bütün dağlarda çiçekler açacak

tamamlanacak şiirimizin eksik süsü

Hasan Ulaş

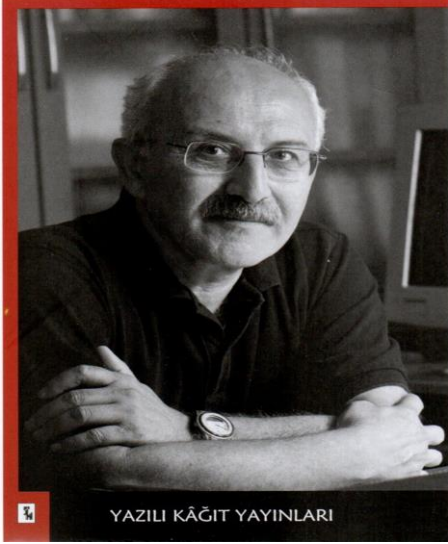
-İki Keklik-

Çizim: Sedanur Demiral

Yazılı Kâğıt Yayınları'ndan

ABDÜLKADİR BUDAK ŞİİRİ İRMAĞIN BAKIŞLARI

Hazırlayan: Ümit Yıldırım

Ümit Yıldırım'ın yayına hazırladığı **İRMAĞIN BAKIŞLARI**, Abdülkadir Budak'ın (1952) şiiri, sanat anlayışı hakkında yazılmış ve dergilerde yayımlanmış olan yazılardan bazılarını içeriyor. Şairin dönemlerini işaretleyen örnek şiirlere bakıldığında, sadece araştırmacılara, eleştirmenlere değil okurlara da genel bir fikir verildiği görülecektir.

ABDÜLKADİR BUDAK ŞİİRİ ÜSTÜNE NE DEDİLER?

Behçet Necatigil
M. Cevdet Anday
Mehmet H. Doğan
Ataol Behramoğlu
Orhan Koçak
Necmiye Alpay
Adnan Binyazar
Necati Cumalı
M. Temizyürek
S. K. Bayıldırın
Fikret Demirağ
Ümit Yıldırım
Türkan Yeşilyurt
Metin Cengiz
Atalay Saraç
Betül Tarıman
Enver Ercan
Adnan Özer
Haydar Ergülen
Altay Ö. Erdoğan
Hüseyin Alemdar
Halide Yıldırım
H. A. Cinozoğlu
Cengizhan Genç
Neşe Aksakal

Yücel Kayıran
Sennur Sezer
Cemil Okyay
Ali Asker Barut
Zeki Z. Kırmızı
Aydın Afacan
Ahmet Ada
Hayati Baki
Ramis Dara
Nurgül Özlü
Olca Özmen
Gültekin Emre
Enver Topaloğlu
Doğan Aksan
Nihat Ziyalan
Hüseyin Peker
Ayfer F. Nujen
Salih Bolat
Şeref Bilsel
Hilmi Haşal
Yusuf Alper
Atıf Bedir
Emel Güz
Arif Ay

392 SAYFA * 70 TL (KARGO DÂHİL)

YAZILI KÂĞIT YAYINLARI

TEL: (0312) 283 82 66 * 0536 462 21 70

E-POSTA: yazilikagiteditor@gmail.com

TEL: 0536 462 21 70

DELİ DELİDEN HOŞLANIR

Şeftali ağaçları arasındaki küçük kasabamızın kurşuni kubbeleriyle yakudi kiremitlerine daha gün batmadan yüksek dağların gölgesi düşerdi. Güneşin gün boyu soldurduğu sokaklarda öğle uykularından, limonata satıcıları, pamuk helvacılar ve zerzevatçıların birbirini bastıran çığırtkan sesleriyle uyanırdım. Chevrolet marka kanatlı otomobillerin dolandığı Atatürk Caddesi'nde hafta sonları davullu zurnalı düğün konvoyları birbirini takip ederdi. Yüksek topuklu ayakkabılarla kaldırımlarda yürüyen şık bayanların, mini etekli kızların parfüm kokuları; manavdaki şeftali, kavun, çilek aromalarıyla kavuşur ve bahçelerdeki iğde, yasemin, hanımeli rayihaları hafif rüzgârlarda havayı doldururdu.

Çarşı Camisi'nin karşısındaki saatçinin hemen yanındaki plakçıya ablamla birlikte Ajda Pekkan'ın kırkbeşliklerini satın almak için giderdik. Her seferinde plakların tozunu almakla meşgul olan Üç Necati, bizi plağın parasını ödedikten sonra bile üç dakika bekletirdi. Ablam “Ne garip bir adam!” diye, her seferinde söylese de; sivri burnunun üzerindeki yuvarlak gözlükleriyle, şaşırdığında büyüyen iri mavi gözleriyle ve kocaman kulaklarıyla ilgimi çekerdi. Üç sayısına karşı takıntısı vardı. Dükkânı ya üç gün kapalı ya üç gün açıktı ve her zaman üç müşterisi bulunurdu. Cimriydi, biraz bencildi, üç kişiden fazlasına çay söylemezdi. Ablama göre uçtu, kaçtı, çok acayip biriydi; bana göreyse ağzında buruk bir tat bırakan kızılçık reçeliydi. Ne yalan söyleyeyim; dükkânının önünde onu üç saat beklerken bile, dünyanın en mutlu kimsesiydim.

Plakçıdan dönerken Deli Naciye akşam turuna çıkmış olurdu. Renkli tentelerin gölgelediği mağazaların, süslü camekânlarının önünde, elinde bir kapı kulbuyla dolanırken rastlardım ona. Onu görenler kapı koluyla “mutlu insanların kapılarını açtığını” bilirdi. Herkes takılırdı ona, hatta dalga geçerdi. Oysa Deli Naciye kasabadaki mutlu evleri özenle seçerdi. Uzak değildi, bizim mahallede yaşardı. Akşamüzerleri mahallemiz Deli Naciye hayranlarıyla dolup taşardı. Önceleri pek sevmezdim onu, pek önemsemezdim. Ne zaman evinin önünden geçsem Vita tenekelerindeki ortancalarla sardunyalari; çay kutularındaki reyhanlarla fesleğenleri sularken görürdüm onu. Büyük atkestanesi ağacının gölgelediği tek katlı evinin önünde gün boyu sahipsiz kedileri ve köpekleri doyururdu. Kedilerinin kuyruğunu çeksem, onları kucağıma almaya kalksam ve köpeklerini taşlasam karşımda hep onu bulurdum. Sanki kedi ve köpeklerinin dokunulmazlığı vardı. Mahallemizde Hayvan Hakları Koruma Derneği'nin tek temsilcisiydi. Evinin önündeki çiçeklere bakılırsa, kasabamızın peyzaj mimarı, botanikçisiydi.

Zayıftı, rüzgârda yıkılacak kadar güçsüzdü bedeni. Sürekli bağırmaktan kırıışmış solgun yüzünde yaz günlerinde güneş lekeleri oluşurdu. Mahalle parkında ara sıra Üç Necati'yle buluşurdu. Havadan sudan değil; ekonomiden, politikadan, konuşurdu. Üç Necati'nin elinde her zaman üç gazete, üç ekmek ve üç kese kâğıdı meyve olurdu. Üç Necati gittiğinde gazeteleri bizimkine kalırdı. Üç Necati mahalleden gittiğinde üç ay, üç hafta, üç gün görünmezdi. Çok özel davetler olmazsa da gelmezdi. Haklarında ileri geri çok dedikodu olsa da, Deli Naciye'yle bağlantısı kimselerce bilinmezdi.

Evinin yan tarafındaki küçük dükkânda genellikle sucuklu tost yapardı. Annem beni onun dükkânından hep uzak tutardı: "Evi çok pismiş, hasta olurmuşum, hatta boğazıma kedi köpek tüyü kaçar ölürmüşüm." Mahallemizdeki parka yeni gelenler bu durumu bilmezlerdi, onun elinden afiyetle yerlerdi tostla ayrıları. Annemin sözünü dinlerdim; bu dükkândan hiç tost yemezdim. Hayvanlı bisküvilerden, leblebi tozlarından, horoz şekerinden almak dışında gelmezdim. O eski pikabında gün boyu aranjmanlar dinlerdik. ; Bach, Mozart, Beethoven ve Vivaldi çalarken, her akşam Viyana'da gibiydik.

Sünnet düğünümde bana kocaman bir tren getirmişti. İşte o an Naciye Abla gözüme girmişti. Başındaki kırmızı şapkasıyla, basma elbisesiyle, bacak bacak üstüne oturuşuyla diğer kadınlardan farklı değildi. Anımsıyorum, sünnet gezimizde diğer arabalarda yer kalmayınca, bizim arabaya binmişti. Ablam, o gün, ona karşı tepkili, biraz öfkeliydi. Ama ben çok sevinçli ve mutluydum. Mahallemizin en çılgın, en asil, en marjinal kişisi bizim arabadaydı. Arabamızın deri koltuklarını sigarayla yaktığında anlamıştım; farklı güzergâhlardan geçsek bile yeterince mutlu olmayıp babamla arasının olmadığını. Ama babam o gün ona hiç ses çıkarmamıştı. Ne de olsa beyefendi, düğün sahibiydi.

Deli deliden hoşlanırdı, imam ölüden derler ya onun da hayran olduğu kimseler vardı. Bankacı Süleyman Efendi, Eczacı Mehmet Bey, Doktor Erol ile Avukat Mehmet Emin Bey... Mahallemizden takım elbiseli, kravatlı, rugan ayakkabılı kim geçse, elindeki çevirmeli telefonla konuşmaya başlar, insanları savcıya, hâkime, polise, hükümete şikâyet ederdi. Konuşması halkın konuşmasına benzemezdi. Konuşmasını mahalleden geçene göre ayarlar, kelimeleri özenle seçer, nazik ve kibar bir tutum takınır, oldukça diplomatik konuşurdu. Her seferinde Avrupa başkentlerinde önemli bir iş görüşmesi ya da bir toplantısı olurdu. İlk uçağa atladığı gibi soluğu, ya Londra'da ya Paris'te alırdı. Konuşmasına göre başındaki şapkayı ayarlar, genellikle fötr ve melon şapkayı tercih ederdi. Evinin önündeki masada her akşam diplomatik ve avam bir konuğu vardı. Kahveler içilirken, radyoda ajanslar dikkatle dinlenirdi. Tartışmalar uzun sürer hemen bitmezdi, yüksek sesle kahkahalar çabuk bitmezdi. Naciye Abla'm optimistti, evrenseldi, insan sevgisiyle doluydu. Her akşam dokuz sütuna manşet, mahalle kahvesindeki erkeklere konuydu.

Annem ve ablam onu fazla önemsemezdi. Annem görmezden gelirdi: “Delidir ne yapsa yeridir.”derdi. Babam dikkate almazdı, fazla kafasına takmazdı. Ta ki kırmızı Chevrolet’inin parlak lastiklerine köpekleri çiş yapana kadar. Hatırlıyorum babam çok kızmıştı. O an anladım ki Üçüncü Dünya Savaşı yeni başlamıştı. Derken Naciye Abla’m bir kükredi. Mahalleliden şikâyeti gün boyunca bitmedi. Sözlerinden anladım Kıbrıs Savaşı’ndan çok sonra, yurttta ihtilal yaşanmış, dünyada petrol krizi varmış. Biliyordum bizim kasaba onadardı. Ankara’ya telefonda neler neler anlattı. Anadolu’nun bu küçük kasabasının artık kara olmayacaktı bahtı. Kültür bakanından sonra TRT’yi de aramış. Yeni öğrendim: Ajda Pekkan Eurovision’a “Petrol”le katılacaktı. Daha fazla duymadım ne söylediğini, derken akşam olmuştu. Ezan okunduktan sonra nihayet susmuştu. Gün içi içindekileri kusmuştu. Ertesi gün babamı Belediye Başkanı Abdurrahman Bey’e şikâyet etmişti. Encümenle babamın arası iyiydi, facia atlatmıştık. Olay bastırılırken, ülkenin başına aniden Kenan Evren Paşa geçmişti.

Çocukluğumda Naciye Abla’mın diplomatik konuşmaları biraz ağır gelse de, ancak üniversiteyi bitirdiğimde anlamıştım ne demek istediğini. Biraz aristokrat, biraz bilimsel, biraz entelektüeldi. Elinden siyah beyaz gazeteler, enflasyon gibi hiç düşmezdi. Mahalleli erkânına göre tımarhanelikti, zır deliydi. Bence o çok zeki, çok akıl almaz biriydi.

Yıllar geçtikçe hükümetler değişti, siyaset değişti, mahallemiz çok değişti. Yüksek apartmanlar yapıldı, büyük marketler açıldı. Tanrı’ma bin kere şükürler olsun, okulum bittikten üç yıl sonra benzinlikte işe başladım. Evlendim, iki çocuğum oldu. Ama Naciye Abla’m hep aynı kaldı. Belediye görevlileri her seferinde kedileri, köpekleri için onunla tartışsalar da galip gelen oydu. Evini yıkamadı kimse, arsasına çok katlı apartmanlar yapılamadı. Zafer hep onundu, küçük dükkânı hala satılamadı. Ülkede mazot bitti, benzin bitti, yağ bitti ama Naciye Abla’mın Ankara’da tanıdıkları hiç bitmedi.

En son motosiklet kazasında bacağım kırılınca bana kiraz getirmişti. Tazeydi kirazları, bahçesinden benim için özenle toplamıştı. En güzel ortancalardan, sardunyalardan dermek için çiçek saksılarını yoklamıştı. Deli deliden hoşlanırdı, hoşlanmıştım ondan. Farklılık olsun diye mi bilmem, o akşam saçlarını kızıla boyamıştı. Başındaki çiçekli melon şapkayla, üzerindeki döpiyesle yine çok asıldı. Belli ki Ankara’dan yeni gelmişti. Gelir gelmez ayağının tozuyla, soluğu bizim evde almıştı. Elindeki kapı kolu zamanla eskise de, bizim evin kilidini açmıştı. Seni sevmemekle tüm mahalleli, tüm kasaba, tüm insanlık sınıfta kalmıştı.

Salim NİZAM / Gönen

LEZİZ TATLAR, UYGUN FİYAT

VE SAMİMİ ORTAMIYLA YANINIZDA...

IL CAPRICCIO PIZZA/BEŞİKTAŞ HATTAT TAHSİN SOK.

PIZZERIA ITALIANA

IL CAPRICCIO

II

Başka bir şeyden bahsetmek istiyorum
çocukken okuduğum ciltli nehirlerden mesela
yağmur duasının ardından dağılan sis
ve/veya bilgelerin yolculuğundan

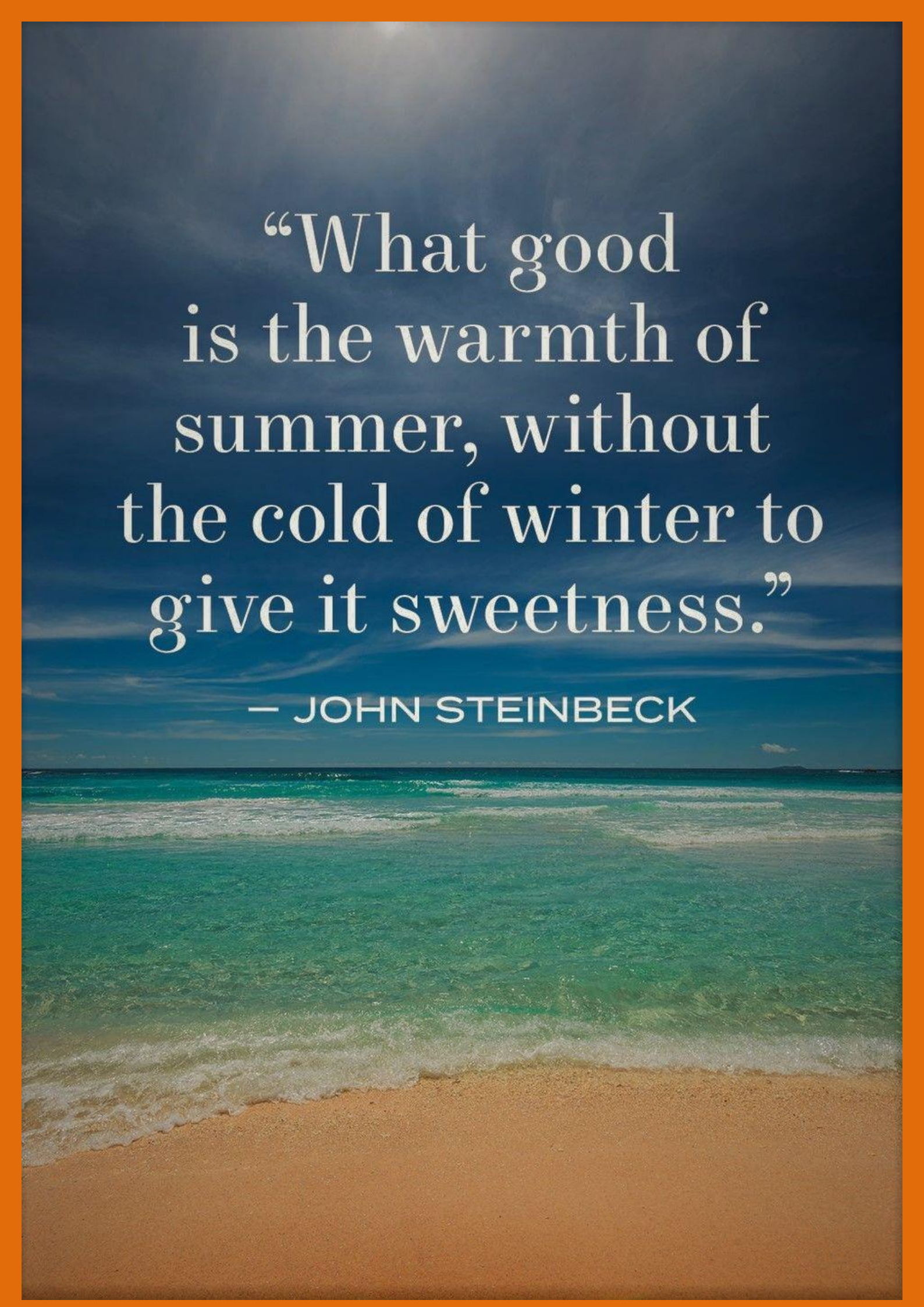
Kar vakti bir kış,
güvercin konağı olurdu avcum
unlu parmaklarla bastırdığım avurtlarım,
yıldızlı kuytuların alacası olurdu.
kırmızı kiremitlerin uyuştugu sabahlar
içimde tüyden bir kız uçuşur
kehkeşan,
parmağımda buruşur.
doluşur içimde bin tünek
içimde kar ve kir vuruşur

Ter değil geceleri,
lır değil...

İlk ne okudum hatırlamıyorum doğrusu
ne çizdim
ne dinledim
Yazmaya çalıştığım en güzel yazı
ismimdi
kurusu elime düşen ilk yaprağı
tüm kötülüğümle kırdığımdan beri

çekmece değil
ben saklarım o ilmeği

Kaan Burak Atay

A photograph of a beach with turquoise water and a blue sky. The water is shallow and clear, with white foam from waves washing onto the sand. The sky is a deep blue with some light clouds. The overall mood is peaceful and summery.

“What good
is the warmth of
summer, without
the cold of winter to
give it sweetness.”

— JOHN STEINBECK

Yazlardan Nefret Eder, Kışları Seninle Geçirmeyi Tercih Ederim

Evlerin damlarında incecik tüneyen kuş misali
Yarım kalan yorgunluğunu atıyorsun
Öylece yarılamışsın gökyüzünü
Bakakalmaktan bütün ufku soldurmuşsun
Zamanın var oysa kalkıp uzağa göçmeye
Sen inadına diyorsun ki
Benim dalgın bir yaza varmaya inancım yok!

İnanç seni ayakta tutar; gözlerine gülperde çeker
Güneşten ve aydan spiraller çizilir etrafına
Pembesi pembe, turuncusu turuncu mavisi... neyse ne işte
Böylece akan dereler gibi sakın, kırık geceler gibi hisli olursun
Hırslısın bir de ve de durmadan nazik
Ben böyle deyince -bir bulut gibi- kaybolma nolursun!

Gerçekleri söylüyorum

*gerçekler bazen insanı seninle olacak olmanın coşkunuyla yabanileştirebilir
Ağzımdan çıkan küçük bir söz
seni bulduğun yerden belki benim bulduğum yere ışınlara!
Zaman dengesini kaybederse, yani affedersen de sen kucağıma düşebilirsin*

Ve bütün bu gözlüklerim sakın seni ürkütmesin
Bazen gözlerim gözlerini daha iyi seçebilsinler diye

Seni uzaktan görebilmem mümkün değil.

Burak Adıyaman

EPİFANİ

O muteber yazıt
şifahi Dünya'dan
bir nobran Söze –
bırakmaz haysiyet.

Belki de mutlak
ki O mutlaktan –
benim düşen payıma
bir fahri hararet.

Burak Bayülgen

Deprem felaketinde hayatını kaybedenlere rahmet, yakınlarına sabırlar diliyoruz. Sorumluların ya da daha doğru bir ifadeyle sorumsuzların ivedilikle cezalandırılmasını temenni ediyor, gereken derslerin çıkarılmasını, önlemlerin alınmasını istiyoruz. Dergimizi dostlarınız, arkadaşlarınız, tanıdıklarınız, sevdikleriniz, edebiyatseverler ile paylaşınız. Gelecek sayılarda görüşmek dileğiyle, esenlikle...